PAULUS servus dei, apostolus autem Iesu Christi secundum fidem electorum dei et agnitionem veritatis, que secundum pietatem est in spem vite eterne, quam promisit qui non mentitur deus ante tempora secularia. Manifestavit autem temporibus suis verbum suum in predicatione que credita est mihi secundum preceptum salvatoris nostri dei. Tito dilecto filio secundum communem fidem, gratia et pax a deo patre et Christo Iesu salvatore nostro. Huius rei gratia reliqui te Crete: ut ea que desunt corrigas, et constituas per civitates presbiteros, sicut et ego tibi disposui. Si quis sine crimine est, unius uxoris vir, filios habens fideles, non in accusatione luxurie aut non subditos. Oportet enim episcopum sine crimine esse, sicut dei dispensatorem, non superbum, non iracundum, non vinolentum, non percussorem, non turpis lucri cupidum, sed hospitalem, benignum, sobrium, iustum, sanctum, continentem, amplectentem eum qui secundum doctrinam est fidelem sermonem, ut potens sit exhortari in doctrina sana, et eos qui contradicunt arguere. Sunt enim multi et inobedientes, vaniloqui et seductores, maxime autem qui de circumcisione sunt, quos oportet redargui, qui universas domos subvertunt, docentes que non oportet turpis lucri gratia. Dixit quidam ex illis proprius eorum propheta: Cretenses semper mendaces, male bestie, ventres pigri. Testimonium hoc verum est. Quam ob causam increpa illos dure, ut sani sint in fide, non intendentes iudaicis fabulis et mandatis hominum aversantium se a veritate. Omnia munda mundis; coinquinatis autem et infidelibus nihil est mundum, sed inquinate sunt eorum et mens et conscientia. Confitentur se nosse deum, factis autem negant, cum sint abhominati et increduli et ad omne opus bonum reprobi.

II Tu autem loquere que decet sanam doctrinam. Senes ut sobrii sint, pudici, prudentes, sani in fide, in dilectione, in patientia. Anus similiter in habitu sancto, non criminatrices, non vino multo servientes, bene docentes, ut prudentiam doceant adolescentulas, ut viros suos ament, filios suos diligant, prudentes, castas, sobrias, domus curam habentes, benignas, subditas suis viris, ut non blasphemetur verbum dei. Iuvenes similiter hortare ut sobrii sint. In omnibus te ipsum prebe exemplum bonorum operum, in doctrina, in integritate, in gravitate, in castitate, verbum sanum, irreprehensibile, ut is qui ex adverso est vereatur, nihil habens malum dicere de nobis. Servos dominis suis subditos esse, in omnibus placentes, non contradicentes, non fraudantes, sed in omnibus fidem bonam ostendentes, ut doctrinam salvatoris nostri dei ornent in omnibus. Apparuit enim gratia dei salvatoris nostri omnibus hominibus, erudiens nos ut abnegantes impietatem et secularia desideria, sobrie et iuste et pie vivamus in hoc seculo, expectantes beatam spem et adventum glorie magni dei et salvatoris nostri Iesu Christi, qui dedit semetipsum pro nobis, ut nos redimeret ab omni iniquitate et mundaret sibi populum acceptabilem, sectatorem bonorum operum. Hec loquere et exhortare et argue cum omni imperio. Nemo te contempnat.

III Admone illos principibus et potestatibus subditos esse, dicto obedire, ad omne opus bonum paratos esse, neminem blasphemare, non litigiosos esse, sed modestos, omnem ostendentes mansuetudinem ad omnes homines. Eramus enim aliquando et nos insipientes, increduli, errantes, servientes desideriis et voluptatibus variis, in malitia et invidia agentes, odibiles, odientes invicem. Cum autem benignitas et humanitas apparuit salvatoris nostri dei, non ex operibus iustitie que fecimus nos, sed secundum suam misericordiam salvos nos fecit, per lavacrum regenerationis et renovationis spiritus sancti, quem effudit in nos abunde per Iesum Christum salvatorem nostrum, ut iustificati gratia ipsius heredes simus secundum spem vite eterne. Fidelis sermo est, et de his volo te confirmare, ut curent bonis operibus preesse qui credunt deo. Hec sunt bona et utilia hominibus. Stultas autem questiones et genealogias et contentiones et pugnas legis devita. Sunt enim inutiles et vane. Hereticum hominem post unam et secundam correptionem devita, sciens quia subversus est qui eiusmodi est et delinquit, proprio iudicio condempnatus. Cum misero ad te Arteman aut Tichicum, festina ad me venire Nicopolim; ibi enim statui hiemare. Zenan legis peritum et Apollo sollicite premitte, ut nichil illis desit. Discant autem et nostri bonis operibus preesse ad usus necessarios, ut non sint infructuosi. Salutant te qui mecum sunt omnes. Saluta eos qui nos amant in fide. Gratia dei cum omnibus vobis. Amen.

Philemonem familiariter litteras facit pro Onesimo servo eius. Scribens autem ei ab urbe Roma de carcere.

I PAULUS vinctus Christi Iesu et Timotheus frater Philomoni dilecto et adiutori nostro et Appie sorori nostre et Archippo commilitoni nostro et ecclesie que in domo tua est. Gratia vobis et pax a deo patre nostro et domino Iesu Christo. Gratias ago deo meo semper memoriam tui faciens

(tui)

moratoribus meis. audiens caritatem tuam et
fidem quam habes in domino ihesu et in omnes sanctos. ut com-
municatio fidei tue evidens fiat in agnitione omnis
boni in christo ihesu. Gaudium enim magnum habui
et consolationem in caritate tua. quia viscera sanc-
torum requieverunt per te frater. Propter quod multam fiduciam
habens in christo ihesu imperandi tibi quod ad rem pertinet.
propter caritatem magis obsecro. cum sis talis. ut pau-
lus senex. nunc autem et vinctus ihesu christi. Obsecro
te pro meo filio quem genui in vinculis onesi-
mo. qui tibi aliquando inutilis fuit. quem remisi tibi. nunc autem
et michi et tibi utilis. Tu autem illum ut viscera mea
suscipe filium meum honesimum. quem ego volueram
mecum detinere. ut pro te michi ministraret in vinculis
evangelii. Sine consilio autem tuo nichil volui fa-
cere. uti ne velut ex necessitate bonum tuum esset. sed vo-
luntarium. Forsitan enim ideo discessit ad horam a te
ut eternum illum reciperes. iam non ut servum. sed pro ser-
vo carissimum fratrem. maxime michi. quanto magis autem tibi et in
carne et in domino. Si ergo habes me socium. suscipe me sicut
scipe illum. Si autem aliquid nocuit tibi aut debe-
t hoc michi imputa. Ego paulus scripsi vobis mea
manu. Ego reddam ut non dicam tibi quod et te
ipsum michi debes. Ita frater ego te fruar in domino re-
frige viscera mea in christo. Confidens de obedientia
tua scripsi tibi. sciens quoniam et super id quod dico facies.
Simul autem et para michi hospitium. nam spero per
orationes vestras donari me vobis. Salutat te
epaphras concaptivus meus in christo ihesu. marcus
aristarcus. demas. lucas. adiutores mei.
Gratia domini nostri ihesu christi cum spiritu vestro. Amen.

In primis dicendum est cur apostolus paulus
in hac epistola scribendo ut vel vocabulum
nominis sui vel ordinis describeret dignitatem. Hec causa
est quod ad eos scribens qui ex circumcisione crede-
bant. quasi gentium apostolus et non hebreorum. sciens quoque
eorum superbiam suamque humilitatem ipse demonstrans
meritum officii sui noluit anteferre. Nam simili
modo et iohannes apostolus propter humilitatem in epistola sua
nomen suum eadem ratione non pretulit. Hanc ergo
epistolam fertur apostolus ad hebreos conscriptam he-
braica lingua misisse. Cuius sensum et ordinem
retinens lucas evangelista post excessum beati apostoli
pauli greco sermone composuit.

servavit morem suum

I

MULTIFARIE multisque modis
olim deus loquens patribus in
prophetis. Novissime di-
ebus istis locutus est nobis
in filio. quem constituit
heredem universorum per quem
fecit et secula. Qui cum sit splendor glorie et figu-
ra substantie eius. portansque omnia verbo virtutis sue pur-
gationem peccatorum faciens. sedet ad dexteram ma-
iestatis in excelsis. Tanto melior angelis
effectus quanto differentius pre illis nomen hereditavit.
Cui enim dixit aliquando angelorum filius meus es tu. ego
hodie genui te. Et rursum. Ego ero illi in pa-
trem. et ipse erit michi in filium. Et cum iterum intro-
ducit primogenitum in orbem terre dicit. Et ad-
orent eum omnes angeli dei. Et ad angelos quidem
dicit. Qui facit angelos suos spiritus. et ministros
suos flammam ignis. Ad filium autem. Thronus tuus
deus in seculum seculi. et virga equitatis virga reg-
ni tui. Dilexisti iustitiam et odisti iniquitatem. propter-
ea unxit te deus deus tuus. oleo exultationis pre par-
ticipibus tuis. Et tu in principio domine terram funda-
sti et opera manuum tuarum sunt celi. Ipsi pe-
ribunt tu autem permanebis. et omnes ut vestimentum
veterascent. et velut amictum mutabis eos et mu-
tabuntur. tu autem idem ipse es. et anni tui non de-
ficient. Ad quem autem angelorum dixit aliquando sede a dex-
tris meis. quoadusque ponam inimicos tuos
scabellum pedum tuorum. Nonne omnes sunt admini-
stratorii spiritus in ministerium missi propter eos qui
hereditatem capient salutis.

II

PRopterea abundantius oportet observare
nos ea que audivimus. ne forte pereffluamus.
Si enim qui per angelos dictus est sermo. factus est fir-
mus. et omnis prevaricatio et inobedientia acce-
pit iustam mercedis retributionem. quomodo nos ef-
fugiemus si tantam neglexerimus salutem. Que
cum initium accepisset enarrari per dominum. ab
eis qui audierunt in nos confirmata est. contestan-
te deo signis et portentis. et variis virtutibus
et spiritus sancti distributionibus. secundum suam voluntatem.
Non enim angelis subiecit deus orbem terre futurum
de quo loquimur. Testatus est autem in quodam lo-
co quidam dicens. Quid est homo quod memor es
eius aut filius hominis quoniam visitas eum. Minuisti
eum paulominus ab angelis. gloria et honore
coronasti eum et constituisti eum super opera ma-
nuum tuarum. Omnia subiecisti sub pedibus eius.
In eo enim quod omnia subiecit ei nichil dimisit non
subiectum ei. Nunc autem necdum videmus omnia
subiecta. Eum autem qui modico quam angeli
minoratus est videmus ihesum propter passionem mor-
tis gloria et honore coronatum. ut gratia dei pro
omnibus gustaret mortem. Decebat enim eum propter
quem omnia. et per quem omnia. qui multos filios in
gloriam adduxerat. auctorem salutis eorum per
passionem consummare. Qui enim sanctificat et qui sanctifican-
tur ex uno omnes. Propter quam causam non confunditur
fratres vocare eos dicens. Narrabo nomen tuum
fratribus meis. in medio ecclesie laudabo te. Et iterum.
Ego ero fidens in eum. Et iterum. Ecce ego et
pueri mei quos michi dedit deus. Quia ergo pueri com-
municaverunt carni et sanguini. et ipse similiter parti-
cipavit eisdem. ut per mortem destrueret eum qui
habebat mortis imperium. id est diabolum. et liberaret
eos. qui timore mortis per totam vitam obno-
xii erant servituti. Nusquam enim angelos ap-